

PRIVÉLEVEN VERHELDERD DOOR OPGEDOKEN PERSOONSKAART

Gemeentearchitect Johan Fredrik Everts

BUSSUM Toen Bussum in de tweede helft van de 19de eeuw transformeerde van boerendorp tot forensengemeente, kreeg het behoefte aan een eigen bouwmeester. Die rol werd vanaf 1884 vervuld door Johan Fredrik Everts – een architect die zijn stempel drukte op de ruimtelijke en architectonische ontwikkeling van het dorp.

Lange tijd wisten we niets van zijn privéleven, maar onlangs dook er een persoonskaart van hem op, die ons heel wat duidelijk maakt. Hij werd geboren in Arnhem op 19 oktober 1851, als zoon van Hermanus Everts en Eva Sibilla Knoops. Hij overleed op 53-jarige leeftijd op 24 april 1905.

Eerste opdrachten en gezin

Van Everts' opleiding weten we niets, maar toen hij zich in 1883 vestigde in Bussum, was hij al een ervaren bouwmeester. Hij trouwde in dat jaar met Femmetje Brouwer (1860-1892), wier ouders in Bussum aan de Brinklaan woonden. De eerste opdracht kreeg hij ook in 1883: hij ontwierp een brikettenfabriek voor C.J. van Veen aan de Nieuwe Spiegelstraat, die gebouwd werd door aannemer Hendrik Weitjens en in 1884 werd opgeleverd. (In 1897 kocht Bensdorp deze fabriek.) In 1884 ontwierp Everts een Mineraalwaterfabriek aan de Nassaulaan voor Gerard Dijkhuis en diens zwager Aldert Meijer. De fabriek kwam op de plek waar nu de speelgoedwinkel van Den Uyl staat en was ver naar achteren uitgebouwd langs de Veldstraat (nu Veldweg).

■ Everts' kaart voor het Prins Hendrikpark.

■ Villa Columbia, Nieuw 's-Gravelandseweg 25.

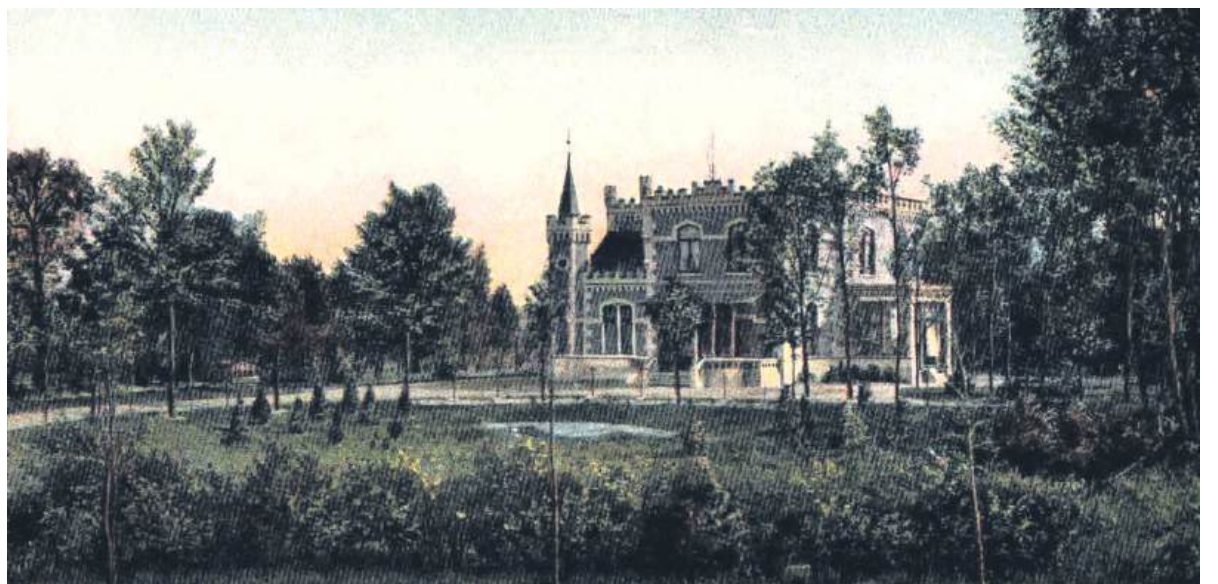

■ Het gemeentehuis uit 1885.

Everts maakte van de gelegenheid gebruik er een pand voor zichzelf naast te laten bouwen, waarin hij zijn kantoor en woning onderbracht (nummer 29, de plek waar nu de winkel van Douglas staat). In 1885 ging hij er wonen met zijn vrouw Femmetje en hun zonen Hermanus (geboren 13 maart 1884) en Johan Wienik Bernard (geboren 2 maart 1885). In juni 1886 werd opnieuw een zoon geboren met dezelfde naam als zijn vader: Johan Fredrik. Deze overleed echter binnen een maand. Op 31 augustus 1887 werd weer een zoon geboren, die dezelfde naam kreeg. Twee latere zoontjes overleden binnen een jaar.

Gemeentearchitect

In 1884 benoemde de gemeente Everts tot gemeentearchitect. Als zodanig kreeg hij allereerst de taak een keuze te maken uit de ontwerpen die er waren ingeleverd voor een nieuw raadhuis aan de Brinklaan. Hij maakte geen keuze, maar maakte zelf een ontwerp, dat geïnspireerd was op de inzending van de architect J. Verheul. Dit ontwerp werd – zij het iets gewijzigd – uitgevoerd en het raadhuis kon in 1885 in gebruik worden genomen.

■ Villa Maria's Heuvel, Heuvellaan 10 uit 1898.

Scholen en begraafplaats

Everts ontwierp verscheidene scholen. In 1885 de Koning Willem III school aan de Landstraat. Dit was aanvankelijk een lagere school, vanaf 1922 een ambachtsschool en vanaf 1954 bij de Nederlandse Televisie Stichting (NTS) in gebruik. Het gebouw werd in 1983 gesloopt. In 1898 de Wilhelmijnaschool aan de Brinklaan, in 1902 de Tekenschool aan de Genestetlaan en in 1905, kort na zijn dood, werd de enige school opgeleverd die nog steeds bestaat: de Prins Hendrikschool, nu de Vondelschool aan de Oud-Bussummerweg. In 1886 werd de door Everts ontworpen Algemene Begraafplaats van Bussum aan de Nieuw-Hilversumseweg in gebruik genomen.

Tekenaar plattegronden en opperbrandmeester

In 1893 maakte Everts als gemeentearchitect een plattegrond van Bussum en een kaart van de waterleiding. Hij werd in 1896 ook als opperbrandmeester benoemd. In 1901 werd hij gekozen tot voorzitter van de Kamer van Arbeid

voor de bouwbedrijven, die gevestigd was in Hilversum.

In 1900 ontwierp Everts het Prins Hendrikpark, dat de jaren erop grotendeels conform zijn ontwerp werd bebouwd. Het plan was geïnspireerd door de ideeën over de structuur en inrichting van tuindorpen van de Engelsman Ebenezer Howard. Deze werkte met gebogen stratenpatronen en veel groen op ruime kavels. Daarmee bereikte hij een landschappelijk

gevarieerd straatbeeld waarbij symmetrie vermeden werd.

Woningbouw

Als particulier architect bouwde hij tientallen woningen en villa's, vooral in het Nassapark, aan de Nieuwe 's-Gravelandseweg, de Koningslaan en de Willemslaan. Zijn stijl was geworteld in de villa-architectuur van de late 19e eeuw: royaal van opzet, rijk gedetailleerd en vaak met aandacht voor de landschappelijke omgeving. Een fraaie villa die nog steeds bestaat is de dubbelvilla 'Ruimzicht' Brinklaan 36/Esiaan 2 die Everts ontwierp voor notaris Sijtsje Schefelaar Klots. Bijzondere ontwerpen waren de villa Columbia aan de Nieuwe 's-Gravelandseweg uit 1895 en de villa 'Maria's Heuvel' voor Jan Vlieger aan Heuvellaan uit 1898.

Bronnen

Persoonskaart Johan Fredrik

Everts 1851-1905, JanMolenweg.nl; Eric Bor, 'De eerste winkels in de Nassaulaan', Facebook Historische Kring Bussum, 10 augustus 2025; Nol Verhagen en Anneke van de Koppel, 'Bussumse architecten: J.F. en H. Everts en C.J. Kruisweg', Bussums Historisch Tijdschrift, jaargang 34, nummer 3 (december 2018), p.4-11; Bewerking foto brikettenfabriek: Mark Nap / Het Familie Archief

Eric Bor

■ De brikettenfabriek bestond uit een stenen ketelhuis en enkele houten loodsen. Op de achtergrond gebouwen van Bensdorp.